

אמן אחר ברכת עצמו

ברכות מה, ב

תני חדא העונה אמן אחר ברכותיו הרי זה משובת, ותניא אידך הרי זה מגונה. לא קשיא, הא בבונה ירושלים הא בשאר ברכות.

שוע"ר סי' נא

ג אם סיים ברוך שאמר ... עם הש"ץ בבת אחת, יש אומרים שלא יענה אמן, מפני שהעונה אמן אחר ברכותיו הרי זה מגונה. ואף שיש מקום לחלוק ולומר שאין זה עונה אמן אחר ברכותיו, שעכ"פ הוא עונה אחר ברכת הש"ץ, אעפ"כ יש לחוש לדבריהם. ומכל מקום אם סיים עם הש"ץ בבת אחת ברכת ישתבח וכיוצא בה מהברכות שיש מקומות נוהגין לענות בה אמן אפילו אחר ברכות עצמו, כמו שיתבאר במקומן, אף שבמדינות אלו אין נוהגין כן לענות אחר ברכת עצמו, מכל מקום כשמסיים עם הש"ץ בבת אחת יכול לענות.

שוע"ר סי' נד

א נוהגין במקומות הרבה לענות אמן אחר ברכת ישתבח אפילו אחר ברכת עצמו, שלא אמרו שכל העונה אמן אחר ברכותיו הרי זה מגונה אלא כשלא בירך רק ברכה אחת, או אפילו בירך ב' ברכות אלא שאין אחיזה לזו בזו, שרשאי הוא להפסיק ולדבר בינתיים, כגון ברכת השחר. אבל כשעונה אחר סיום ב' ברכות או יותר הסמוכות זו לזו, שיש אחיזה לזו בזו, כגון ברכת קריאת שמע ושמונה עשרה, הרי זה משובת. וכן ישתבח, כיון שהיא סמוכה לברוך שאמר ואסור להפסיק ביניהם בדיבור. ומטעם זה עונין אמן אחר בונה ירושלים שבברכת המזון.

ויש אומרים שאין עונין אמן אחר ברכת עצמו אלא בברכת בונה ירושלים שבברכת המזון לבד, להפסיק בין ג' ברכות הראשונים שבברכת המזון שהן מן התורה לברכה רביעית שהיא מדברי סופרים, אבל שאר ברכות שכולן מדברי סופרים אין עונין אמן אחר ברכת עצמו, אפילו בסיום כמה ברכות הסמוכות זו לזו. וכן נוהגין במדינות אלו.

שוע"ר סי' נט

ד ויש אומרים שאחר סיום ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה לא יענה אמן, שלא להפסיק בין קריאת שמע לברכה שלפניה, כמו שאסור להפסיק בין כל דבר מצוה או דבר הנאה שמברכין עליו להברכה שלפניו. ויש אומרים שעונין אמן גם אחר ברכה זו, ואין חשש במה שמפסיק בינה לקריאת שמע, לפי שברכות קריאת שמע אינן דומות לשאר ברכות המצות, שהרי אין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרות קריאת שמע, אלא ברכות בפני עצמן הן, ותיקנו לברך אותן קודם קריאת שמע.

שוע"ר סי' ס

ט צריך לסמוך גאולה לתפלה, מטעם שיתבאר בסימן קי"א, ולא יפסיק אחר שסיים גאל ישראל אפילו כמו באמצע הפרק. ולכן יש אומרים שאין עונין אמן אחר גאל ישראל, לא אחר ברכת עצמו, אפילו במקום שנוהגין לענות אחר ברכות עצמו בסיום ב' או ג' ברכות, ולא אחר הש"ץ. ויש אומרים שעניית אמן אינה חשובה הפסק כיון שהיא צורך הברכה וסיומה ... ומי שרוצה לצאת לדברי הכל יוכל לכוין לסיים עם הש"ץ ואז אינו מחוייב לענות אמן אחר הש"ץ, לפי מנהגינו שאין עונין אמן אחר ברכת עצמו אפילו אחר ישתבח וכיוצא בו ממקומות שמותר לענות אמן אחר הש"ץ.

שוע"ר סי' קיא

לסמוך גאולה לתפלה ... למדוה חכמים ממה שכתוב יהיו לרצון וגו' צורי וגואלי, וכתוב אחריו יענך ה' ביום צרה ... ועיקר סמיכת גאולה לתפלה הוא מדברי חכמים, שדימו י"ח ברכות אחר ברכת גאולה לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתח המלך ויצא המלך לקראתו, ואם רואהו המלך שהפליג והלך לו, אף הוא מפליג, ושוב אין מתקרב אליו כשחוזר ודופק, כך הוא במפסיק בין גאולה לתפלה.

שוע"ר סי' קכח

א אחר שחתם בונה ירושלים יענה אמן אחר ברכת עצמו, מפני שהוא סיום הברכות של תורה. ואף לפי מנהג מדינות אלו שאין עונין אמן אחר ברכת עצמו אפילו בסיום ברכות, כאן צריך לענות, כדי לחלק בין ג' ברכות של תורה לרביעית שהיא מדברי סופרים.

שוע"ר סי' רטו

א העונה אמן אחר ברכותיו הרי זה מגונה, אלא אם כן בירך שתי ברכות או יותר שיש אחיזה לזו בזו, עונה בסוף כולן אמן כמ"ש בסימן נ"ד. ויש חולקין גם בזה, כמו שנתבאר שם, וכן מנהג מדינות אלו, ואין לשנות המנהג.

ספר המנהגים – חב"ד ע' 11

הש"ץ מסיים ברכת הבוחר כו' באהבה – בלחש ... ברכת גאל ישראל – מסיים הש"ץ בקול רגיל.